

Запіскі эмігранта

Ад рэдакцыі. «Запіскі эмігранта», якія мы пачынаем друкаваць, наасланія да рэдакцыі празь ветлівасць аднаго з нашых сымпатыкаў. У прыкладзенай да «Запісак» нататны запемлена, што запіскі знойдзены выпадкам пасля расьцярушання аднаго зь лягероў, так званых ДП. Імя аўтара й ягонае цяперашняе месца пражывання не ўстаноўленае. Наш сымпатык прыпушчае, што аўтар «Запісак» – бяздомны, расейскага паходжання чалавек, блізка знаёмы з жыццём беларусаў, і, магчыма, што цяпер яшчэ жыве ў вадным зь лягероў ДП. Мы схіляемся на ягоную думку, але станоўка сьцьвярджаць гэтага ня важымся. Тое, што «Запіскі» напісаны ў расейскай мове, не дае яшчэ права сьцьвярджаць, што аўтар іх – чалавек расейскага паходжання, бо і ў беларускім асяродзішчы часам сустракаюцца людзі, якія карыстаюць з расейскай мовы. Але ўсё-ж некаторыя паасобныя заўвагі аўтара выразна выяўляюць псыхалёгію чужына, што дае ўжо некаторае права не вызнаваць яго за беларуса.

Наасланія «Запіскі» ў форме дзёньніка досць расьцярушання. Першыя лісткі аж да 25 сакавіка 1942 году зусім вышэртны й малачытэльныя. Зь вялікім высьлкам нам усё-ж удалося ўстанавіць, што свой дзёньнік аўтар пачаў натаваць ад першых дзён вайны, жыў на Беларусі, прыпушчальна ў Менску. З паасобных невялічкіх урыўкаў малачытэльных лісткоў і з аналізу далейшага зьместу «Запісак» можна толькі прыблізна схарактарызаваць аўтара. Гэта чалавек найперш апалітычны, сангвінічнага характару, грамадзкі, які мала дзе зьбянтэжыцца. Ува ўсім іншым – гэта звычайны сярэдні чалавек ваеннага часу, які ратуе сваё жыццё ад знішчальнае сілы вайны й карыстае для гэтага з кожнае сытуацыі.

Надрукаваньне гэтых «Запісак» рэдакцыя ўважае за карыснае з двух гледзішчаў. Першае, у «Запісках» ёсьць шмат

цікавых назіранняў зь беларускага жыцця староньяга нам чалавека, і таму гэтыя назіранні могуць прыслужыцца як матар'ял для аб'ектыўнае крытыкі нашага грамадства і для самааналізу паасобных сяброў яго. Другое, «Запіскі» часта рысуюць драбніцы штодзённага жыцця, а з драбніцаў гэтых фактычна і складваецца само жыццё. Калі-ж узяць на ўвагу, што гэтыя драбніцы натаваліся беспасярэдня з самога жыцця ў часох ваеннае завірухі, калі кожны чалавек найчасцей бывае бяз цывілізаванае маскі, дык яны могуць больш праўдзіва схакарацьваваць чалавечую натуру і адлюстраваць запраўднага чалавека не ў сьвяточным гарнітуры, а ў ягонай штодзённай вопратцы.

Запіскі няведамага аўтара мы назвалі «Запіскамі эмігранта», уважаючы, што такі тэрмін будзе найбольш адпавядаць праўдзе. Аўтар запісак мог-бы быць якой-небудзь перамешчанай асобай, сілком пераселенай, прымукова вывезенай, выгнанай, загнанай, запраторанай, расьцярушанай і г.д., мог быць уцекачом старым расейскім або новым, мог быць, нарэшце, так званым «калябарантам», але ў кожным разе – гэтая асоба ў выніку вайны апынулася на чужыне і ня хоча скарыстаць зручнае нагоды, як канец вайны, каб вярнуцца на сваю радзіму. А ў такім разе праўдзівей за ўсё назваць гэтую асобу эмігрантам.

«Запіскі» падаём у перакладзе і ў рэдакцыі Лявона Крывічаніна.

Рэдакцыя

Ад перакладніка. Рэдактар перакладу намагаўся найперш захаваць стыль запісак аўтара, дзеля чаго найбліжэй трымаўся аўтарскага тэксту. Прашу прабачэння ў шанюўных чытачоў, што ў сувязі з гэтым паасобным мясьціны запісак могуць здавацца занадта падрабязнымі і цікавымі хіба толькі для гісторыкаў.

Л. Крывічанін